

Utbildningsförvaltningen
Datum: 2021-09-16
Dnr GVN 2021/0072

Lokalbehovsprognos gymnasieskola 2021 - 2031

Infoga en bild genom att välja **Bild på startsida**
på fliken **Österåkers kommun**

Innehåll

1. Bakgrund.....	3
2. Befolkningsprognos	3
3. Utbud inom kommunen.....	5
3.1 Gemensam gymnasierregion	5
3.2 Val av program	6
4. Behov framåt	7
4.1 Utbyggnad av gymnasieskola.....	8

I. Bakgrund

Föreliggande lokalbehovsprognos avser gymnasieskolan. Syftet med rapporten är att ta fram ett gemensamt kunskapsunderlag för bedömning av och dialog kring gymnasiebehovet inom kommunen, i relation till den gemensamma gymnasiregionen.

Rapporten grundar sig på befolkningsprognos 2021- 2031, elevernas val av gymnasieskola, utbud i befintliga gymnasieskolor i kommunen och gymnasiebehovet i regionen.

2. Befolkningsprognos

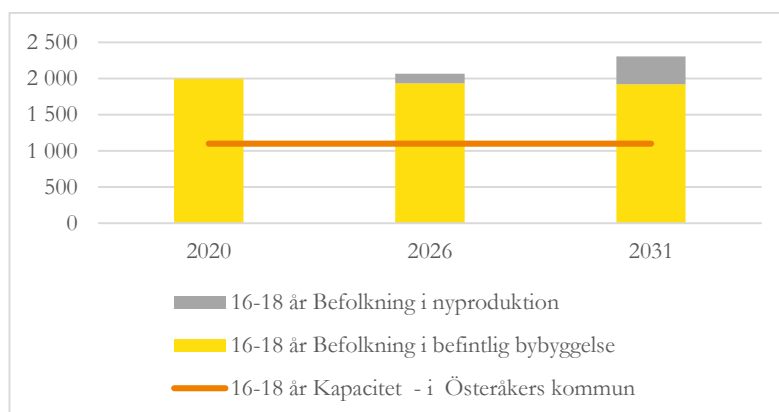
Befolkningsprognosen utgår ifrån observerat antal i åldersgruppen 16- 18 år vid årsskiftet 2020/21. I tabellen nedan framgår utfall 2020 i åldersgruppen samt prognos 2021- 2031. Under perioden förväntas en ökning med cirka 300 individer i åldersgruppen jämfört med utfallet 2020.

Tabell 1. Befolkningsprognos 16 – 18 år 2021 – 2031, Österåkers kommun

utfall	prognos										
2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1 997	2 051	2 077	2 054	2 035	2 014	2 066	2 137	2 177	2 164	2 226	2 304

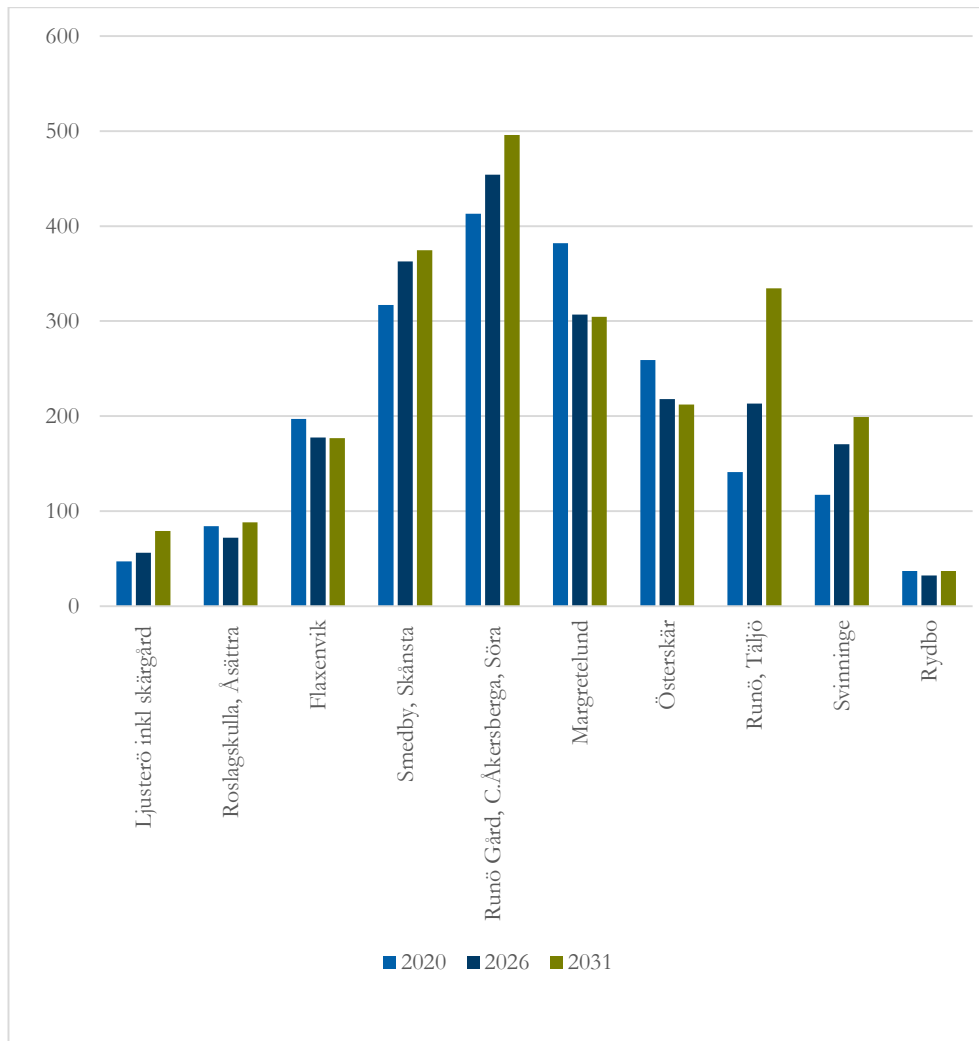
Befolkningsprognosen bygger till stor del på prognosen för bostadsbyggande. Om nybyggnation inte följer planeringen blir befolkningsutvecklingen lägre, vilket framgår i nedanstående diagram.

Diagram 1. Befolkning 16-18 år 2020 – 2031, Österåkers kommun, antal i nyproduktion och kapacitet inom kommunen

Prognosen för befolkningsutveckling varierar i olika delområden. I diagrammet nedan framgår befolkningsprognos i åldersgruppen 16- 18 år per delområde 2026 och 2031.

Diagram 2. Befolkning i åldern 16-18 år i olika delområden i Österåkers kommun, observerat värde 2020, samt prognos 2021 och 2031.

Procentuellt ökar åldersgruppen mest i Runö/Täljö och Svinninge fram till 2026, omkring 50 procent. Antalsmässigt sker den största ökningen till och med 2026 i Runö/Täljö följt av Svinninge och därefter Centrala Åkersberga. Under perioden 2020 till och med 2031 ökar åldersgruppen procentuellt mest i Runö/Täljö följt av Ljusterö. Antalsmässigt ökar åldersgruppen fram till 2031 mest i Runö/Täljö med knappt 200 individer, följt av centrumområdet och Svinninge med drygt 80 individer.

3. Utbud inom kommunen

I kommunen finns två gymnasieskolor, Österåkers gymnasium (kommunal) och Skärgårdsgymnasiet (fristående). Österåkers gymnasium har nationella högskoleförberedande program och introduktionsprogram samt språkin introduktion för nyanlända elever. Skärgårdsgymnasiet har nationella yrkesprogram och introduktionsprogram/lärlingsplatser mot yrkesprogram.

Sammanlagt finns cirka 1 100 platser i kommunen. Österåkers gymnasium har kapacitet för cirka 550 elever i ordinarie lokaler, men har haft drygt 600 elever inskrivna de senaste åren, vilket har möjliggjorts genom att nyttja närliggande lokaler som till exempel ”Hästskon”. Skärgårdsgymnasiet har totalt cirka 550 platser.

3.1 Gemensam gymnasierregion

Samverkansavtalet och den gemensamma gymnasierregionen medför att eleverna på nationella program i Stockholms län konkurrerar om platserna på lika villkor. En stor andel elever reser över kommungränserna för att komma till sin valda gymnasieskola. Till stor del sammanfaller elevernas val av skola med kollektivtrafikens utsträckning men sökmönstret präglas också av olika skolors attraktivitet.

Under våren 2019 tog den politiska styrgruppen för gymnasierregionen beslut att dela in kommunerna inom regionen i fem kluster. I Nordostklustret ingår Danderyd, Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Syftet med klustret är att föra en dialog kring utbud och behov inom gymnasieskolan, och därigenom få ett allsidigt underlag för beslut om gymnasieutvecklingen i den egna kommunen.

Enligt StorSthlms senaste rapport om gymnasiebehovet i länet, *Gymnasiebehovet 2021*, som avser val till gymnasieskolan höstterminen 2020, sökte en majoritet av ungdomarna i Nordostklustret i första hand utbildning inom det egna klustret. 82 procent sökte högskoleförberedande program och 18 procent sökte yrkesprogram.

Samhällsvetenskapsprogrammet var det största programmet i Nordostklustret med 5 971 antagna elever, ekonomiprogrammet var näst störst med 5 536 antagna elever och det tredje största programmet, naturvetenskapsprogrammet, hade 4 743 antagna elever. Störst av yrkesprogrammen var el- och energiprogrammet med 1 202 antagna elever, följt av barn- och fritidsprogrammet med 596 antagna elever, handels- och administrationsprogrammet med 576 elever samt fordons- och transportprogrammet med 550 elever. (*Gymnasiebehovet 2021, Storstblm*).

Enligt befolkningsprognos från Region Stockholm kommer antalet 16-åringar inom Nordostklustret ligga på ungefär samma nivå fram till 2029.

Tabell 2. Antal 16-åringar i Nordost klustret 2021- 2029 (Region Stockholm)

	2021	2023	2025	2027	2029
Antal	3 650	3 659	3 714	3 715	3 647

3.2 Val av program

I tabellen nedan framgår antal antagna folkbokförda i Österåker, per program i åk 1 i gymnasieskolor inom länet 2019, 2020 och 2021. Samtliga uppgifter är hämtade ur elevregistret UEDB. Uppgifterna kan förändras genom senare antagning och omval som huvudmännen själva ansvarar för.

Tabell 2. Folkbokförda i Österåker, antal per program åk 1 inom länet (UEDB 210903)

	Program	2019	2020	2021
X	El o energi	25	24	24
X	Naturbruk	32	27	21
	Barn o fritid (inkl lärling)	9	14	20
X	Fordon (inkl lärling)	25	28	18
X	Restaurang	16	12	16
X	Handel	16	19	14
X	Bygg	13	17	13
X	Hantverk	14	17	13
	Vård o omsorg	9	4	7
	Hotell o turism	1	0	1
X	VVS	1	1	1
X	Ekonomi	138	143	154
X	Samhällsprogrammet	136	146	143
X	Natur	76	76	99
X	Teknik	73	75	61
	Estet	48	47	37
	Marinteknik, sjöfart riks	7	10	4
	International Baccalaureate (IB)	4	3	2
	Humanistiskt	0	2	1
X	Introduktionsprogram	47	45	40
	Totalt	690	710	689

X= programmet erbjuds i någon av gymnasieskolorna i Österåkers kommun

Höstterminen 2021 har 689 elever antagits till åk 1 i gymnasieskolan enligt UEDB, StorSthlm. Majoriteten kommer direkt från årskurs 9, men drygt 40 sökande har annan ingång, till exempel omval. 72 procent är antagna på högskoleförberedande program och 28 procent på yrkesförberedande program. 70 procent har fått sitt förstahandsval och 15 procent sitt andrahandsval.

262 elever (38 procent) folkbokförda i Österåker har tagits emot i gymnasieskolorna i Österåker, varav 178 på Österåkers gymnasium (26 procent) och 84 på Skärgårdsgymnasiet (12 procent). 37 procent av eleverna från Österåker har tagits emot i gymnasieskolor i Täby, 13 procent i Stockholm och 5 procent i Danderyd. I övriga kommuner har endast enstaka elever antagits.

Österåkers gymnasium har tagit emot 30 elever från andra kommuner, huvudsakligen från Täby. Skärgårdsgymnasiet har tagit emot 61 elever från andra kommuner, de flesta från Norrtälje, Täby och Vaxholm.

De program som har flest antagna från Österåkers kommun 2021 är ekonomiprogrammet, samhällsprogrammet, naturvetenskapliga programmet och teknikprogrammet. Samtliga erbjuds på Österåkers gymnasium.

På yrkesprogram har flest elever från Österåker tagits emot på el- och energiprogrammet, naturbruksprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och fordonsprogrammet. Samtliga av dessa utom barn- och fritidsprogrammet anordnas inom kommunen på Skärgårdsgymnasiet.

Ekonomiprogrammet och naturvetenskapliga programmet har fler antagna från Österåker jämfört med föregående år, medan teknikprogrammet har något färre antagna. Antal antagna på samhällsprogrammet ligger relativt oförändrat jämfört med 2020, men är något fler jämfört med 2019.

Bland de yrkesförberedande programmen har barn-och fritidsprogrammet fler antagna från Österåker jämfört med föregående två år, medan naturbruk och fordonsprogrammet har något färre antagna jämfört med föregående år.

Estetiska programmet har 37 antagna från Österåker, vilket är en minskning med tio elever jämfört med föregående år. Programmet anordnas inte på någon av gymnasieskolorna i Österåker. På övriga program finns endast enstaka antagna från Österåker.

4. Behov framåt

”Varje kommun ansvarar för att ungdomarna i kommunen erbjuds gymnasieutbildning av god kvalitet. Kommunen kan erbjuda utbildning som den själv anordnar eller utbildning som anordnas av en annan kommun eller en region enligt samverkansavtal med kommunen eller regionen” (*Skollagen 2010:800 15 kap. 30 §*).

Kommunen har enligt skollagen en skyldighet att erbjuda gymnasieutbildning men det finns ingen reglering i lag i vilken utsträckning kommunen ska anordna gymnasieutbildning inom hemkommunen, som till exempel för grundskola. Det är därför kommunen som själv behöver ta ställning till

ambitionen för gymnasieskolan och besluta om utbud och omfattning inom den kommunala gymnasieskolan.

4.1 Utbyggnad av gymnasieskola

Rörligheten inom gymnasieskolan är stor, över hälften av de folkbokförda ungdomarna har de senaste åren valt utbildning utanför kommunen, huvudsakligen inom Nordostklustret. Konkurrens till nationella program inom länet sker via betyg, vilket innebär att en kommun inte kan reservera platser för kommunens egna ungdomar.

Utökning inom gymnasieskolan kan ske genom att utöka platser på befintliga program eller genom att starta nya program. För både verksamheten och eleverna är det viktigt att utbudet är hållbart över tid, så att bristande efterfrågan inte leder till att ett program behöver avvecklas.

Med oförändrat utbud av program, samma sökmönster som de senaste åren, och under förutsättning att befolkningen utvecklas i enlighet med prognos skulle det behövas cirka 150 nya platser i Österåker 2031.

Utifrån tidigare val av program både lokalt, regionalt och nationellt är det rimligt att anta att val till högskoleförberedande program även de närmaste åren framåt kommer att dominera.

Vilka program som i framtiden skulle vara aktuella att starta i Österåkers kommun, utifrån ungdomarnas önskemål och arbetsmarknadens behov, bör diskuteras i samråd med huvudmännen och i nätverket i Nordostklustret.

Ett alternativ som har diskuterats är möjligheten att starta yrkesprogram i kommunal regi. Att anordna yrkesprogram i kommunal regi skulle ge den kommunala gymnasieskolan möjlighet att anordna yrkesintroduktion för elever som inte är behöriga till nationella program. Yrkesintroduktion kan till exempel vara ett alternativ för elever inom språkintrödnation att snabbare komma vidare mot fortsatt utbildning eller egen försörjning. Det finns ingen skyldighet för fristående huvudmän att anordna introduktionsprogram.

Ett samutnyttjande av lokaler och kompetens med vuxenutbildningen i kommunal regi har också diskuterats.

För närvarande finns inga beslut på att utöka platser på gymnasieskolorna inom Österåkers kommun eller beslut om nyetablering av gymnasieskola inom kommunen.